

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ  
СИСТЕМИ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ РУХОВОЇ  
АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

**Галина Путятіна**

*Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків*

**Анотація.** В статті розглянуто поняття «механізм розвитку», «правовий механізм». Розкрито специфіку правового регулювання системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. Виявлено недоліки в реалізації нормативно-правового механізму розвитку всіх елементів системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення в Україні.

**Ключові слова:** система оздоровчо-рекреаційної рухової активності, нормативно-правовий механізм.

**Abstract.** The author considered the concepts "development mechanism", "legal mechanism" in the article. The specifics of legal regulation of the system of health-improving and recreational motor activity of the population are disclosed. Shortcomings of realization of legal and regulatory development mechanism of all elements of the system of health-improving and recreational motor activity of the population in Ukraine are found.

**Key words:** system of health-improving and recreational motor activity, legal and regulatory mechanism.

**Постановка проблеми.** В умовах соціально-економічних змін і перетворень в українському суспільстві залишається нагальною необхідністю державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. Активна участь різних верств населення у заняттях фізичною культурою, збільшення кількості оздоровчо-рекреаційних заходів за підтримки органів місцевої влади, є вагомим свідченням життєздатності і духовної сили нації, свідченням соціального благополуччя, економічної та оборонної могутності держави. У сучасному світі проходить переусвідомлення вагомості ролі оздоровчої рухової активності населення, яка стає національною ідеєю, соціальним феноменом, що має сприяти зміцненню державності та формуванню здорового суспільства.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Наразі державне регулювання розвитком фізичної культури і спорту в Україні характеризується недостатньою увагою, яку приділяє держава даній сфері, зокрема відсутністю дієвого механізму розвитку [1,5]. Наявне невиконання конституційного забезпечення гарантій прав громадян на доступ до занять фізичною куль-

турою та спортом, падіння значущості моральних та патріотичних цінностей; недостатнє кадрове забезпечення. Не повною мірою стан спортивної інфраструктури відповідає державним соціальним стандартам і нормативам, особливо в сільській місцевості, що в цілому загрожує зниженням рівня здоров'я та працездатності населення [2, 3, 4].

**Виклад основного матеріалу (мета, методи і результати).** **Мета дослідження** – обґрунтування нормативно-правового механізму системи оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення. **Методи дослідження:** аналіз наукової літератури та документальних джерел, аналіз джерел мережі Інтернет, аналіз передового вітчизняного досвіду, системний аналіз, контент-аналіз, організаційний аналіз.

**Результати дослідження.** Лише за умови ефективного державного регулювання можлива актуалізація та впровадження здорового способу життя, покращення фізичної підготовленості людей різних вікових категорій, формування фізично і психологічно здорової особистості.

У сучасній літературі поняття «механізм розвитку» соціально-економічних систем (до яких відноситься система оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення (СОРРА), з огляду на теорію організаційного розвитку Л. Грейнера – це незворотна, спрямована, закономірна, запрограмована зміна організації і свідомості кадрів (їхня універсальна властивість). Через подолання кризи перехідного періоду, у результаті розвитку, виникає нова якість стану об'єкта – його складу і структури, з урахуванням стратегічного напрямку розвитку системи, конкретизацією функцій і структури управління системою. При чому стратегія управління системою має базуватися на розвитку внутрішнього потенціалу організації з його максимальним вираженням і затребуваністю. Процес розвитку суб'єктів СОРРА характеризується наявністю тісного взаємозв'язку між явищами стійкості і невизначеності, тому система лише частково є динамічно стійкою. Процес розвитку, хоча і має безперервний характер, містить у собі ймовірність виникнення кризових ситуацій, що спричиняє стан нестійкості. Порушення відносної стабільності відбувається не тільки через накопичення кількісних і якісних змін в елементах системи, але й у взаємозв'язках між ними.

Зокрема, нормативно-правовий механізм розвитку СОРРА об'єднує комплекс утворюючих зміст ознак, а саме: вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, зберігання або перетворення, що спирається на владну силу; заходи, засоби, методи, важелі, стимули, за допомогою яких такий вплив здійснюється. Нажаль, на сьогодні цей механізм не відповідає повною мірою потребам суспільства. Цей факт підтверджується характеристикою сучасного стану вітчизняної системи оздоровчої рухової активності, яка представлена в Національній стратегії

з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація".

Основні недоліки і проблеми державного регулювання СОРРА пов'язані із спробами визначати і вирішувати принципово нові завдання, використовуючи старі методи і принципи централізованого управління, які не дають потрібних результатів. На даний час механізм децентралізації управління сферою фізичної культури і спорту перебуває лише в стадії розробки. Зокрема, існуючий механізм правового регулювання СОРРА, як єдина система правових засобів, способів і форм, за допомогою яких нормативність права переводиться в упорядкованість суспільних відносин, задовольняються інтереси суб'єктів права, встановлюється і забезпечується правопорядок, не повною мірою забезпечує механізм розвитку, з причин відсутності підзаконних актів, які б забезпечили реалізацію сформованого правового механізму регулювання СОРРА.

**Висновки.** Україна переживає етап багатопланових перетворень, які охоплюють усі сфери суспільного життя. Специфіка сьогоденного періоду полягає в тому, що ефективність нових важелів ринкового регулювання нівелюється ще досить сильними позиціями старих форм соціальних, економічних та правових відносин, що суттєво знижує стійкість СОРРА та результативність її функціонування.

На основі теоретичного аналізу нормативно-правового механізму розвитку СОРРА, встановлено, що механізм правового регулювання має на меті виконання чинних державних норм і нормативів, що повинно забезпечити права кожного громадянина держави на заняття оздоровчою руховою активністю, а також створення відповідних умов для розв'язання гуманітарних і соціально-економічних проблем для особи, суспільства та держави.

#### *Список використаних джерел:*

1. Ажиппо О. Діалектичний підхід до структурно-функціонального менеджменту в системі оздоровчо-рекреаційної рухової активності населення / Ажиппо О., Путятіна Г. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2017. – № 6(62). – С. 7–10.

2. Андреева О. Соціально-психологічні чинники, що детермінують рекреаційно-оздоровчу активність осіб різного віку / Олена Андреева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 3. – С. 35–40.

3. Дутчак М. Теоретичний аналіз дефініції «оздоровчо-рекреаційна рухова активність» [Електронний ресурс] / Дутчак М., Баженков Є. // Спортивна наука України. – 2015. – № 5(69). – С. 56–63. – Режим доступу: <http://snu.ldufk.edu.ua/>

4. Приступа Є. Аналіз ринку фізкультурно-оздоровчих послуг у Львові / Приступа Є., Жданова О., Чеховська Л. // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2017. – № 6(62). – С. 79–84.

5. Сутула В. А. Предпосылки формирования в обществе потребности в здоровом образе жизни / Сутула В. А. // Физическое воспитание студентов. – 2011. – № 6. – С. 92–95.